

Bruksela, 3 maja 2019 r.
(OR. en)

8801/1/19
REV 1

SPORT 50

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Zwiększanie uczestnictwa dzieci i młodzieży w sporcie w XXI wieku w Europie – Debata orientacyjna

Po konsultacjach na forum Grupy Roboczej ds. Sportu prezydencja sporządziła załączony dokument, który będzie punktem wyjścia do debaty orientacyjnej mającej się odbyć na posiedzeniu Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniach 22–23 maja 2019 r.

Zwiększanie uczestnictwa dzieci i młodzieży w sporcie w XXI wieku w Europie

Uprawianie sportu przynosi wiele dobrze udokumentowanych korzyści, zarówno na poziomie jednostki, jak i na poziomie społecznym. Choć pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi występują różnice, to statystyki pokazują jednak, że – uśredniając – ***zainteresowanie uprawianiem sportu w UE maleje***. Prawie jedna czwarta wszystkich młodych Europejczyków (w wieku 15–24 lat) nie uprawia żadnego sportu ani nie wykonuje ćwiczeń fizycznych; w latach 2009–2017 ten wskaźnik braku aktywności wzrósł o 7 punktów procentowych¹. Na fakt, że dzieci i młodzież nie angażują się aktywnie w sport, wpływa wiele czynników. Niniejszy dokument ma na celu przeanalizowanie kilku z nich m.in. po to, by zrozumieć, w jaki sposób obecne tendencje mogą wpłynąć na udział w sporcie w XXI wieku.

Po pierwsze ***konkurencja na „rynku rekreacji”*** – nakierowana na wpływanie na sposoby spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież – może być duża, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę wpływ sektora rozrywki, szczególnie jego segmentu cyfrowego. W wyniku postępów technologicznych, które umożliwiły zwiększenie łączności za pośrednictwem szybkich sieci szerokopasmowych, atrakcyjność spędzania wolnego czasu w domu (np. granie w gry komputerowe, oglądanie treści audiowizualnych lub wchodzenie w interakcje z takimi treściami) wzrosła; należy spodziewać się, że w przyszłości możliwości w tym zakresie staną się jeszcze bardziej atrakcyjne². Technologia może również tworzyć nowe możliwości spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (np. oglądanie zawodów sportowych) i zwiększyć korzystanie z możliwości już istniejących, jak ma to miejsce w przypadku różnych, popularnych wśród młodych ludzi w UE, form uczestnictwa w kulturze (np. związanych z kinem, występami na żywo, obiektami kultury)³.

¹ Specjalne badanie Eurobarometr na temat sportu i aktywności fizycznej: nr 334 (2010) i nr 472 (2018).

² López Sintas, J., Rojas de Francisco, L., & García Álvarez, E. (2017). Home-based digital leisure: Doing the same leisure activities, but digital. [Cyfrowy wypoczynek w domu: te same formy spędzania wolnego czasu, jednak wykonywane w przestrzeni cyfrowej]. Cogent Social Sciences, <http://dx.doi.org/10.1080/23311886.2017.1309741>

³ Eurostat (2017), Culture statistics - cultural participation by socioeconomic background [Statystyki dotyczące kultury – udział w kulturze a sytuacja społeczno-gospodarcza].

Natomiast *uprawianie sportu to nadal doświadczenie „analogowe”*, którego atrakcyjność zależy od istnienia, dostępności i jakości obiektów sportowych oraz interakcji społecznych z członkami zespołu i pracownikami sportowymi. Technologie rzeczywistości rozszerzonej mogą potencjalnie tworzyć w przyszłości nowe dyscypliny sportowe uwzględniające element aktywności fizycznej, ale obecnie ich wpływ jest co najmniej mało istotny. Dlatego też, choć zróżnicowane spędzanie wolnego czasu odgrywa pozytywną rolę w rozwoju osobistym dzieci i młodzieży, istnieje ryzyko, że w XXI wieku sport będzie mieć mniejsze szanse na wnoszenie wkładu w ten proces.

Jednocześnie *koszty związane z uprawianiem sportu* są jednym z ważnych czynników warunkujących uczestnictwo w sporcie, bez względu na wiek uczestników. Wysokość składek, jakie kluby sportowe pobierają od swoich członków w celu prowadzenia zwykłej działalności, a nawet dokonywania inwestycji, gdy nie są w stanie uzyskać finansowania ze środków publicznych lub znaleźć prywatnego sponsora, może mieć wpływ na decyzję poszczególnych osób, czy zaangażować się w sport czy wybrać inną formę rozrywki. Czynnik ten ma również znaczenie w przypadku uprawiania sportu w formie nieorganizowanej, gdzie kwestia kosztów ma znaczenie – zwykle ich całość muszą ponosić pojedyncze osoby.

Analizując kwestię „ekonomii sportu”, należy również brać pod uwagę coraz większą *komercjalizację sportu*⁴. Z jednej strony sport wyczynowy przyciąga dużą uwagę mediów. Oprócz generowania dochodów, taki rodzaj sportu może inspirować ludzi, zwłaszcza dzieci, do rozpoczęcia uprawiania sportu. Z drugiej strony, jeśli aspektem komercyjnym poświęca się zbyt dużo uwagi, niektóre organizacje sportowe mogą w większym stopniu nastawiać się na przynoszące zyski pozyskiwanie młodych talentów na bardziej wyczynowe poziomy aktywności sportowej, a mniej interesować się popularyzowaniem sportu w celu wypełniania jego społecznej i edukacyjnej funkcji⁵.

Mechanizmy solidarności finansowej między sportem wyczynowym a sportem masowym to jeden ze sposobów na zwiększenie zdolności tego drugiego do propagowania aktywnego uczestnictwa w sporcie. W każdym razie z uwagi na obecne tendencje konieczne jest przeanalizowanie potrzeby harmonizacji programów działania na poziomie sportu wyczynowego i sportu masowego, z myślą o przeciwdziałaniu tendencji spadkowej w poziomach uczestnictwa w sporcie.

⁴ W 2017 r. rynek wydarzeń sportowych o zasięgu światowym miał wartość 91 mld USD „i oczekuje się, że wartość ta będzie rosła, ze średnioroczną stopą wzrostu w wysokości 3,6% w latach 2017–2021”. UNCTAD (2018), Competition issues in the sale of audiovisual rights for major sporting events [Problemy w zakresie konkurencji przy sprzedaży praw audiowizualnych do dużych imprez sportowych], analiza dostępna pod adresem: <https://bit.ly/2PoJysq>

⁵ Art. 165 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Inną kwestią, którą należy rozważyć w niniejszej dyskusji, są **postawy i charakterystyka obecnych pokoleń dzieci i młodzieży**; należy w szczególności odpowiedzieć na pytanie, co motywuje je do uprawiania sportu. Badania jakościowe wskazują, że dzieci i nastolatki są zainteresowane sportem, ponieważ sprzyja on interakcjom społecznym i otrzymywaniu społecznego wsparcia, pomaga utrzymywać odpowiednią wagę ciała, a przede wszystkim sprawia przyjemność. Ten ostatni czynnik jest zwłaszcza obecny w sytuacjach, w których nie ma wielkiej presji, by konkurować i wygrywać⁶.

Ponadto, choć na pewno istnieje potrzeba przeprowadzenia większej liczby badań socjologicznych, niektóre badania wskazują, że obecne pokolenia młodych ludzi są skłonne do uprawiania nie tylko dobrze znanych dyscyplin sportowych, ale też do angażowania się w nowe dyscypliny⁷. W tym kontekście ważne jest, by zrozumieć, jak duży jest stopień otwartości europejskiego rynku sportowego na nowe podmioty, tak by zwiększać dostępne możliwości w zakresie przekonywania przyszłych pokoleń młodych ludzi do większej aktywności fizycznej.

Z pewnością znaczącą część dyskusji należy poświęcić grupom demograficznym, które tradycyjnie charakteryzują się niewielkim uczestnictwem w sporcie – chodzi szczególnie o **dziewczeta i młode kobiety**, a także **osoby niepełnosprawne**. Zorientowane na te grupy działania zarówno na szczeblu UE, jak i państw członkowskich mogą zaowocować większą aktywnością przyszłych pokoleń młodych Europejczyków.

⁶ Allender, S. et al. (2006), Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies. [Zrozumieć uczestnictwo w sporcie i aktywności fizycznej wśród dzieci i dorosłych: przegląd badań jakościowych.] Health Education Research, Tom 21, nr 6, s. 826–835.

⁷ Changing the game: How gen Z is redefining sports, consumption & sponsorship [Zmiana zasad gry: jak pokolenie Z definiuje na nowo sport, konsumpcję i ideę sponsoringu] (2018). Analiza dostępna [tutaj](#):

Ministrowie są proszeni o wyrażenie opinii na temat kwestii poruszonych w niniejszym dokumencie z myślą o wymianie dobrych praktyk i zaproponowaniu ewentualnych potencjalnych rozwiązań politycznych, które mogą przyczynić się do większego zainteresowania europejskiej młodzieży sportem i większego weń zaangażowania. Poniższe pytania mają służyć do pokierowania planowaną dyskusją:

1. W jaki sposób organy publiczne i ruch sportowy mogą współpracować na szczeblu UE i państw członkowskich, by zwiększać wskaźniki uczestnictwa dzieci i młodzieży w sporcie?
2. Jakie środki można podjąć na szczeblu UE w celu zwiększenia powiązań między sportem wyczynowym a sportem masowym, tak by lepiej wspierać społeczną i edukacyjną funkcję sportu?